

Verslag van de Internationale Lierbijeenkomst 2003 in Keene (USA)

georganiseerd door LANA, de 'Lyre Association of North America'.
De samenvatting van het verslag is te vinden in de lierkrant.

Het was al een heel avontuur om te vliegen natuurlijk, maar om al die mensen weer te ontmoeten. Zo al die lieren weer bij elkaar te zien en te horen, ja dan duizelt het je in het begin wel!

De bijeenkomst was georganiseerd in de Monadnock Waldorfschool, zo genoemd naar een berg in de buurt van Keene. Het was een intieme oude school met veel hout, gesluisde klaslokalen met kleurige bordtekeningen, een piepklein winkeltje waar je wol, kleurpotloden e.d. kon kopen, en een prachtig nieuw gerenoveerde grote zaal met witte muren: the Hall.

Toen we aankwamen op zaterdagmiddag was iedereen nog aan het rennen om de laatste puntjes op de i te zetten, en dat was ook wel te zien: alles stond al klaar, de stoelen, de klassen waren ingericht met bloemen in het midden, buiten op het schoolplein stonden grote ronde witgedekte tafels met bloemen onder grote tentdoeken. We werden hartelijk welkom geheten, door allerlei mensen van LANA en ontmoetten Gooyke van der Schoot, die al een paar dagen eerder was gekomen om te helpen. Er was een ruimte ingericht voor bladmuziek, en op de tafel in het midden lagen doosjes met heel veel soorten stemvorken. Niet alleen voor 432 Hz., maar nog veel meer stemmingen van laag tot hoog. Ook stonden daar veel lierkoffers, om uit te lenen aan de mensen die hun eigen lier niet mee waagden te nemen, vanwege het vervoer. Een goed idee! Het slapen bleek goed geregeld: elke avond werden we in slaap geknord door een stel kikkers, in het meertje tegenover de Dormatory van een groot studentencollege.

Zondagavond de 20ste juli begon de conferentie. Iedereen zat in de zaal vol spanning te wachten op het komende, 122 man en vrouw. Samantha Embrey, die de coördinatie van het geheel droeg, heette ons welkom, en de openingsmuziek weerklonk, gespeeld door een grote groep van LANA. Er werd een gedicht voorgedragen door Joanna Carey:

May our heart's core be permeated with feeling,
that, in love, seeks to unite with human beings
of kindred purpose, that in love, seeks
to unite with spirit beings, who, in grace, empower
and illuminate our love. Who, in grace, gaze
down and illuminate our love. Who, in grace, gaze
down from realms of light, upon our earnest
heartfilled striving.

(Verse by Rudolf Steiner, 1923, to the Threefold Group, V.S.)

Christof Andreas Lindenberg zette de avond voort met een lezing. Zijn vader, de priester Christof Lindenberg van de Christengemeenschap in Duitsland, had van Rudolf Steiner een spreuk gekregen in diens handschrift: 'I gazed upon his handwrioting as a boy, now it is in the archives of the Goetheanum ofcourse'.

God's wisdom orders the World
It orders also me,
I will live within it.
God's love warms the World
It warms also my heart,
I will breathe in it.
God's strength carries the World
It carries also my body,
I will think in it.

Hij bracht deze spreuk in verband met de lier en de speler; de drie gebieden van de lier - de planetentonen, als weerspiegeling van de kosmische wijsheid van de Zodiak, waar we in leven.

- Het ritme van de muziek, als uiting van de liefdeswarmte waar we in ademen.
- De vorm van de lier als uiting van God's kracht, en de vormkracht van het denken. In deze tijd worden mensen aan het gevaar blootgesteld van het afgesloten worden voor het spirituele geluid van de lier, en ze nog slechts het akoestische kunnen waarnemen. Het stemmen, de TAO-tonen b a e d zijn belangrijk.

Deze tonen zijn heel geschikt om mee te improviseren over de hele lier, en in plaats van altijd maar met de A te beginnen met stemmen zou het, zoals C.A.Lindenberg ons vertelde, goed zijn ook eens met de B te beginnen!

Maandagmorgen stonden Peter Rebbe en Maria Hollander voor het plenum, met de gedachte van de dag: Maria nam het woord en vertelde over een onderzoek - Twee glazen water, waarvan de ene door een groep mensen op negatieve wijze werd toegesproken en de andere op positieve wijze, werden ingevroren. Van beide glazen werd een ijskristal gefotografeerd: Het 'negatieve' kristal was uiterlijk wel goed van vorm, maar van binnen zag je de kern donker, niet duidelijk, terwijl het 'positieve' kristal mooi van vorm en goed gevuld en licht was. Water heeft dus een geheugen. Hoe zou de uitwerking dan wel niet op mensen zijn, laat staan kinderen? De foto's van de kristallen lieten geen twijfel bestaan. Hoe zou muziek op water inwerken? Ook hiervan was een foto te zien. Prachtig! De kracht van de gedachte. Hiermee werd de toon gezet voor de rest van de week, een week waarin gemeenschapsvorming als thema centraal stond.

Elke morgen begon de dag met de Toon van de dag, gevolgd door de bijbehorende toonladder, en diens spiegeling naar beneden, zoals uitgewerkt is door Annie von Lange. Daarna kwamen er oefeningen met deze toon voor het hele plenum. Dit werd steeds door iemand anders van LANA gedaan, waarbij deze mensen met grote inventiviteit wondertjes verrichtten. Dan kwamen de oefeningen met John Billing uit Ierland, waarbij vaardigheid en tegenwoordigheid van geest nodig waren om alles te kunnen volgen! Tijdens het slotconcert in het Colonial Theater gaf hij blijk van zijn kunnen: allerlei manieren van spelen kwamen aan bod - scherp, bovenaan de snaar bij de stempen, hard, zacht, akkoorden, golvende klanken van gebroken akkoorden, flageolettonen de een na de ander, hij schudde alles al improviserend zo uit zijn mouw.

Die avond waren er allerlei optredens, waarbij Susanne Heinz opviel door de grote rust waarmee zij op de grote lierharp speelde, samen met een Japanse. Vaak liet zij haar rechterhand gewoon op haar been liggen, terwijl de linkerhand al het werk deed.

Het optreden van Christian Giersch samen met Thomas Leins en Gerhard Beilharz was heel ingetogen en ernstig, volledig gingen zij op in hun spel.

Dinsdagmorgen, de dag van de planeet Mars. De toon C stond centraal. Peter Rebbe sprak een gedachte uit over de inspirerende aanwezigheid van de kinderen. 's Avonds was de lezing van Lothar Reubke, priester van de Christengemeenschap in Berlijn en Neurenberg. Hij wilde ingaan op de esoterische aspecten van het luisteren, en kwam weer terug op waar hij in Hamburg 2000 mee was begonnen: Het verhaal van Samuel uit het Oude Testament, 'Sprich Herr, dein Diener hort!' Het horen in de stilte. Het diepe zwijgen van de ziel is een kracht. Hij ging ook in op het belemmerd worden in het bewegen, de uitwerking daarvan op de ziel.

Dan was er de werkelijkheid van de werkplaatsen voor de bouw van de lier. Gundolf Kühn van Choroï schetste het volgende: hoe kan je uit een stuk hout een lierton vormen? Hoe diep moet je in de materie indringen? Er blijft slechts 20% over van het originele stuk hout, al het andere is overbodig. En dan komt er 250 tot 300 kg. spanning op de lier te staan. Al het materiaal wordt in klank omgezet, niets is overbodig in de lier. Van de klank wordt 50% in de werkplaats gevormd. De rest wordt door de speler door ritme en oefening omgevormd.

Hij vergeleek de lier met een mens: de bovenkant van de lier, daar waar de stempennen zitten, dan de zuil van concentratie, verticaal een S vormend overgaand in een horizontale beweging, waar de akoestiek, de kwaliteit van geluid in de organen tot klinken komt d.m.v. brug en kam, vergelijkbaar met de organen van de mens. Het middengebied van de lier vertoont een polariteit van in- en uitademen, van toon en ruimte. De toon begint bij een punt breidt zich uit, en komt weer bij een punt uit. Tijdens dat uitbreiden van de toon leeft de toon. Wat is het bijzondere dat een lier tot een lier maakt? Als de lier klinkt, is het geen persoonlijke toon, maar deze maakt een ruimte waarin muziek klinkt, het Onhoorbare! Bij het wegebben van de toon komt spiritueel leven naar binnen. Er zou een School tot Onthulling der Materie moeten komen. Hoe kunnen we in de materie de klank openbaren, blootleggen. Liefde tot de materie is voorwaarde.

Bij aardbevingen heeft men diepe boringen in de aardkorst gedaan en in die boorgaten kon men tonen horen. Van binnen klinkt de aarde nog steeds. Bij innerlijke rust en oefening daartoe kan het kosmische oerbeeld van de klank in ons ontdekt worden. Alleen in relatie tot en voor de mensen die dit instrument gebruiken kan dat. Tenslotte spreekt hij de wens uit: 'Das wir gemeinsam der Erde zum klinken bringen'.

Ook Horst Nieder, bouwer uit Heiligenberg sprak over de relatie tussen de werkplaatsen voor lieren en de spelers. Na een korte historische schets van de lier vertelde hij dat er nu ongeveer 30.000 lieren in de wereld zijn.

Donderdag kwam Christian Giersch met een prachtig beeld:

We hebben de kracht van het denken gezien afgelopen maandag. Stel je nu voor dat van Amerika

tot Japan en van Brazilië, tot Armenië wij onze lieren iedere dag stemmen, dat de snaren van de lier een gemeenschap vormen, die klinkt, iedere dag. Stel dan jezelf voor als een snaar van deze gemeenschap. Het gaat er niet om dat elke snaar hetzelfde klinkt, integendeel. Elke snaar heeft een eigen toon, onderscheidt zich, maar vormt in haar eigenheid een deel van deze gemeenschap. Dat vormt een kracht die werkt in de wereld. Het stemmen van je eigen snaar, daar gaat het om. Donderdagavond lieten alle werkgroepen iets horen, o.l.v. Peter Rebbe. Het was prachtig te horen hoe elke keer als een groep gespeeld had, de anderen de tonen van het stuk begonnen te zingen zodat als vanzelf het akkoord klonk van de melodie, als instemmend applaus. Tijdens deze avond werd Lucia herdacht. Floortje vertelde o.a. over de bijzondere plaats die Lucia zowel nationaal als internationaal in de wereld van de lier had. Tevens was het een moment waarop ook andere dierbare lierspelers in de herinnering kwamen. Er ontstond een indrukwekkende stilte terwijl een foto van Lucia omhoog werd gehouden.

Vrijdagmorgen. Christof Andreas Lindenberg sprak over de roep van de morgen. 'Wij mensen van de huidige tijd moeten oren hebben voor de morgenroep, de dageraadroep van Michaël. Spirituele kennis zoekt de ziel te openen voor deze roep. We zijn in beroering als we samen zijn. (Er zijn weinig mensen die hebben gemerkt, dat er een aardbevinkje was op donderdagavond in New Hampshire. Het was noodweer, met regen wind en bliksem, een siddering ging door het land.)

In deze tijd van Michaël is het de a-symmetrische vorm die gegeven is aan de lierbouw. E. Pracht ontwikkelde de a-symmetrische vorm, (de "herdersinstrumenten"), L. Gärtner de ronde vorm (de "koningsinstrumenten").

De vorm in zijn kosmische vorm is gegeven door de geest van Michaël, een door de zon gegeven leidraad. Beide lieren zijn uit deze zonnevorm ontstaan. De snaren komen van Mars, het klinkende gedeelte. De balk met de stempennen vormen het Jupiterprincipe. Elke beweging over de snaren is een ontmoeting van Mercurius met Mars. Het innerlijke klinken is uitgedrukt in het kleine klankgat, is de Maan. Venus vind je aan de onderkant van de lier. Het wonderlijke van de lier is dat deze niet klinkt van dichtbij, maar juist ver weg aan de andere kant van de zaal. Dit is concordantie, harmonie, Saturnus. Dit is de lier. Zelfs in grote zalen en theaters is dit zo. 'Concordance is the underlying truth of the lyre'. We hebben de sterren en planeten, zon en maan in onze organen, daarom zijn we "citizens of the world", de lier is ook "wereldburger".

Op dit moment is Mars heel dichtbij de aarde, zo dichtbij als hij in 7000 jaar niet is geweest. Wij eindigen normaal gesproken de zomer op 29 augustus, de zomer van Johannes de Doper. Dan staat Mars tegenover de zon in een van haar acht banen. Maar in deze tijd is de mars-impuls erg sterk, zo sterk als de mensheid zich maar kan herinneren. Rudolf Steiner zei: voor het bewustzijn van de ziel komt de meest belangrijke impuls van Mars. We moeten elke egocentrische tendens veranderen. De geste van het bewustzijn van de ziel. En hier klonk Christian Giersch weer: 'I am the string'. Community, gemeenschap is alleen mogelijk onder de leiding van Michaël. Als ik mijn eigen ziel verbind met mijn eigen toon, dan kan Mars zo dichtbij komen als maar mogelijk is, maar dan zullen we het goede horen van Mars, en geen doem, of oorlog.

's Avonds was de uitvoering in het Colonial Theater in het centrum van Keene. De zaal was vol mensen. Boven het toneel was in het plafond een gouden lier aangebracht. Een Griekse. Het was een avondvullend programma, met als hoogtepunt de verklanking van Psalm 104, muziek gecomponeerd door Christof A. Lindenberg, met voordracht, kinderkoor en zang. Het was een waardige afsluiting van de week.

Breda, 18 Augustus 2003 Clarina Kos.